

Teksten: Openbaring: 7 2-4 en 9-17 en Matteus 5: 1-11

Lieve mensen, gemeente van Christus,

Vorige week zaterdagmiddag speelden er kinderen rond de kerk. Ik moest iets in de consistorie brengen. Terwijl ik het pad opliep, kwam een van die kinderen, een meisje, op me af. Ze vraagt:

‘Meneer, wonen er geesten in dit kasteel?’

‘Dit is geen kasteel hoor, maar een kerk,’ zeg ik.

‘Woont u hier dan?’ ‘Nee, ik kom hier soms.’

‘Wie woont hier dan?’

‘God’, zeg ik.

Toen ging het meisje weer spelen met de andere kinderen.

Dat ze na deze ernstige vragen weer ging spelen met de andere kinderen, deed me denken aan het verhaal van Max Veldhuis van Kikker en het vogeltje. Kikker is ontstemd. Hij heeft een lijster gevonden waar iets mee is, maar wat, dat weet hij niet precies. Konijn weet het en vertelt hem dat de lijster dood is. De dieren vragen zich af wat dood precies betekent en het dringt tot hen door, dat ze zelf ook ooit dood zullen gaan. Dan besluiten ze de lijster te begraven, onder de boom waarin hij altijd zat te zingen. Ze graven een graf, leggen er bloemen in, bedekken de vogel met aarde en richten een steen op. Ze treuren en lopen dan bedroefd weg. Er valt een blad op de neus van kikker en dan verandert zijn stemming. Ze gaan tikkertje spelen. In de boom strijkt een lijster neer, een andere, en die zingt een lied.

Het meisje en de dieren gingen weer spelen. Symbool van leven. Zoals de dieren na het rouwritueel en het verdriet weer gingen spelen, zo hebt u dat na het begraven of cremieren van uw man of vrouw, vader, moeder,

zus, broer of kind ook moeten doen, de draad van het leven weer oppakken.

Alleen zijn wij geen dieren en laat het sterven van onze dierbare dieper en blijvender sporen na in ons dan dat van de dode lijster in kikker en zijn vrienden. Het verlies van een dierbare is een diep ingrijpend gebeuren. Onze levens zijn vanaf dan vaak nooit meer hetzelfde. Onze harten zijn dan niet zelden geblesseerd, soms een leven lang, soms voor lange tijd. Je betreedt, zoals Carel ter Linden ooit zei, een land waar je de weg niet kent. Als een dierbare ons ontvalt, dan sterft er iets in onszelf. Soms verlies je niet alleen een ander maar ook jezelf. Je evenwicht, je reden om te leven, om lief te hebben en te werken zijn je bij de handen afgebroken. Het kan ook anders gaan, je kunt het ook anders beleven. Voor verlies en verwerking bestaan geen recepten. Soms is een leven meer dan voltooid. Dan overheerst misschien dankbaarheid. Of soms is de dood een verademing omdat het leven mensonwaardig was geworden.

Na het sterven van een dierbare of beminde raken mensen in een tijd van rouw. Tegenwoordig ziet men in, dat rouw niet iets is wat je kunt plannen. Niet iets is waar je een jaar voor uit moet trekken. In zijn prachtige boek over verdriet en verlies neemt Manu Keirse dan ook afscheid van het woord rouwverwerking en spreekt van rouwarbeid. Rouwen is niet een kwestie van verwerken, maar is je tot je verdriet leren verhouden, met vallen en opstaan. Keirse noemt vier taken die een rouwende op zich kan nemen, die belangrijk zijn en kunnen helpen. Ik noem ze kort. 1. Stapje voor stapje de werkelijkheid van het verlies onder ogen zien: het is écht waar. 2. De pijn van het verlies echt durven voelen. 3. Je leven aanpassen aan de nieuwe situatie. 4. Je band

bewaren in alle herinneringen en opnieuw leren te genieten. Genieten – toen ik het las, was het een woord waarover ik viel – en toch liet ik het staan. Ik zie het als iets wat je ineens weer overkomt, dat je geniet. Je ziel vertelt het je.

Deze vier gebieden vragen tijd, mildheid en geduld. Er is geen draaiboek voor. Ieder mens en iedere relatie is uniek. We blijven een leven lang verbonden met onze vaders en moeders, partners en kinderen, met iedereen die bij ons hoort...

‘De mens van wie je houdt,
is niet meer waar hij was,
maar overal waar jij bent en hem gedenkt,’ schreef Augustinus.

En zo zijn hier vanmorgen naast ons allen ook deze 27 mensen bij ons, al zijn ze niet meer waar ze waren. Ze zijn hier omdat jullie hier zijn om hen te gedenken. Om hun namen te horen noemen, de namen waarmee jullie hen noemden, die jullie fluisterden of riepen, om hun aanwezigheid in kaarslicht te laten weerschijnen, om hun leven te herinneren. Zo gedenken we hun aanwezig-zijn in jullie harten hier in het huis waar God woont.

Ja dit huis is niet van ons, maar van God. Maar waar vind je God? Hoe spreekt hij ons aan? Wij geloven dat God in het woord woont. Daar is God, verborgen in de binnenkant van de verhalen. Ze zijn als bloemknoppen die open kunnen gaan, en dan openbaart God zich aan ons. Dat merken we als we geraakt worden door die woorden die, als die opengaan. We ruiken dan als het ware de bloemengeur van God. Er valt een zacht licht op ons verdriet. Er komt een dankbaarheid in ons op,

voorbij ons bewuste. We ervaren een troost, iets dat ons licht maakt...
Het geheim des levens opent zich.

Tot slot. We lezen uit Openbaring over het lam. Het lam is hier beeld van Christus. Het lam is hier symbool van het weerloze en kwetsbare in ons mensen. Het is tegelijk de kracht van het zachte in ons, van het aanvaarden. Het staat voor het leven aankijken precies zoals het is. Voor niet hoeven te verdoven of ervoor weglopen. Het lam is het bereid zijn, het dragen van de pijn van jezelf en van de ander. Onze sterfelijkheid onder ogen zien. Alles wat uiterlijk was en belangrijk, is ineens onbelangrijk.

Dit lam, beeld van Jezus en van ons mensen, is dat wat bereid is, het paaslam... Hier waar God woont opent zich een venster op die lagen in ons leven. Achter de tranen en pijn kan een mens op een laag komen, waar die gelatenheid ervaren wordt. Dan vertoeven we als mens in een gebied in ons binnenste waar we het zalige ervaren. Zalig zijn is iets anders dan gelukkig zijn. Zalig –zijn wil zeggen, in je treuren en je verdriet, met je wonden toch ervaren: ik ben onbeschadigd, veilig en geborgen, ik word gedragen. En degenen die we hebben moeten loslaten, ook zij zijn in Uw hand.

Amen